

Әзірлеуші: «ЭКО-Астана НР»

Тапсырыс беруші: «ГАЛАЗ и Компания» ЖШС

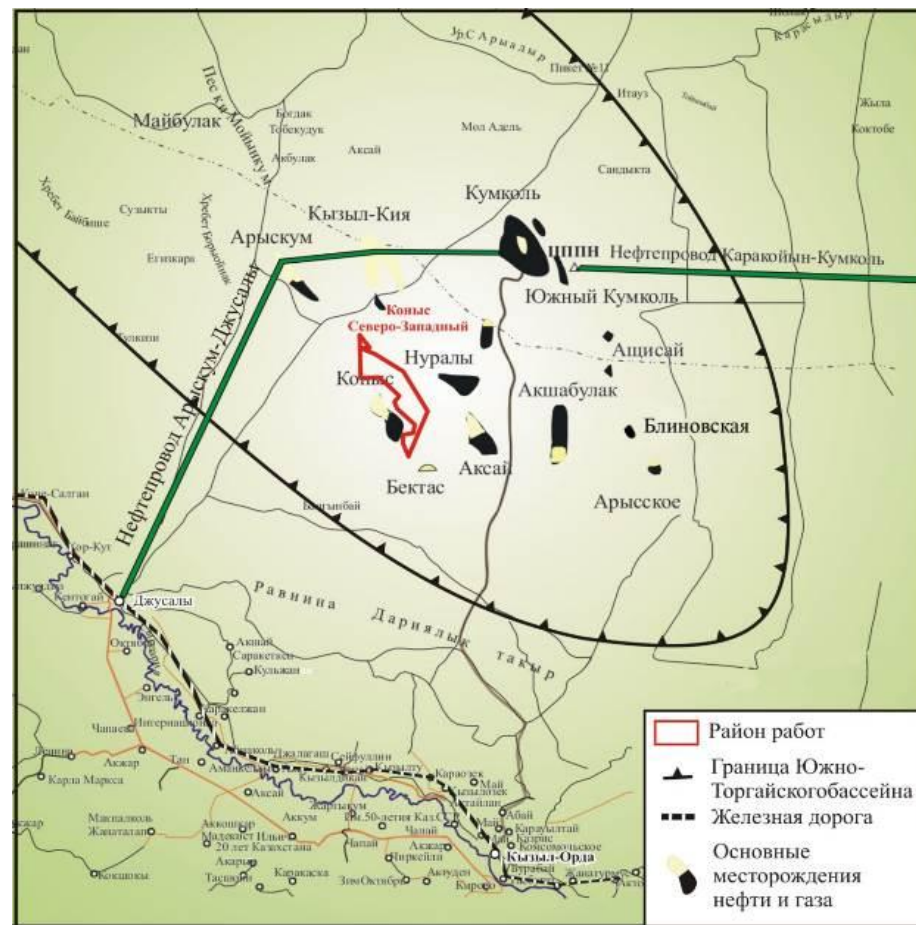
ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУ ТАҚЫРЫБЫ:

**Жоба: «ГАЛАЗ и Компания» ЖШС Солтүстік-
Батыс Қоныс кен орнында игерім ұңғымаларын
бұрғылау бойынша топтық техникалық
жобасына арналған «Қоршаған ортаны қорғау»
бөлімі**

05 шілде 2022 ж.

ЖҰМЫС ЖҮРГІЗУ АУДАНЫ ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР

- «ГАЛАЗ и Компания» ЖШС Қазақстан Республикасы, Қызылорда облысы Сырдария ауданындағы Солтүстік-Батыс Қоныс кен орнында өндірісті жүзеге асырады.
- Географиялық тұрғыдан кен орын Торғай ойпатының оңтүстік-батыс бөлігінде орналасқан. Геологиялық телімінің ауданы 43,479 км².
- Жақын елді мекендер – Жосалы теміржол станциясы (90 км) және облыс орталығы Қызылорда (140 км).
- Кен орнында жер үсті су көздері жоқ. Сулы деңгейжиектер олардың таралу аймағына және оларға іргелес аумақтарға түсетін атмосфералық жауын-шашынмен қоректенеді.

ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ТЕРІС ӘСЕР ЕТУДІҢ НЕГІЗГІ КӨЗДЕРІ

Ұңғымаларды бұрғылау үшін жүк көтергіштігі 180 тонна ZJ-30 бұрғылау қондырғысы пайдаланылады.

Ластану көздері:

- бұрғылау кезінде және ұңғымаларды сынау кезінде бұрғылау білдегін энергиямен қамтамасыз ету – дизель генераторлары;
- жөндеу жабдықтары;
- автокөлік.

ЖОБАЛАНҒАН НЫСАННЫҢ АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАҒА ӘСЕРІН БАҒАЛАУ

Келесі жұмыс түрлері жүргізілетін болады:

- Дайындық кезеңі;
- Ұңғыманы бұрғылау;
- Ұңғыманы сынау және игеру;
- Қорытынды кезең.

Ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған шығарындылар көздерінен атмосфералық ауаға келесі ластаушы заттар түседі: алюминий оксиді, темір (II, III) оксидтері, марганец және оның қосылыстары, азот диоксиді, азот оксиді, күйе, күкірт диоксиді, күкіртті сутек, көміртегі оксиді, газ тәрізді фторлы қосылыстар, нашар еритін бейорганикалық фторидтер, метан, қаныққан көмірсутектердің C1-C5 қоспасы, қаныққан көмірсутектердің C6-C10 қоспасы, бензол, диметилбензол, метилбензол, бенз/а/пирен, формальдегид, қаныққан көмірсутектер C12-19, қалқыған бөлшектер, құрамында кремний диоксиді бар бейорганикалық шаң: 70-20%, абразивті шаң, ағаш шаңы. Жұмыс кезінде ластаушы заттардың шығарындыларының барлық көздері уақытша болып табылады.

Қазақстан Республикасының 02.01.2021 жылғы № 400-VI Экологиялық кодексіне 2-қосымшаның 1-бөлімі 1-тармағының 1.3-тармағына сәйкес жоспарланған қызмет түрі I санатқа жатады.

Жіктеу ҚР ЭК 2 – қосымшасының 1 - бөлімі 1.3-тармағына сәйкес-көмірсутектерді барлау және өндіру, көмірсутектерді өңдеу-қоршаған ортаға теріс әсер ететін I санаттағы объект.

АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ТЕРІС ӘСЕРІН АЗАЙТУ ШАРАЛАРЫ.

Атмосфераның ластануын санитарлық нормаларға дейін төмендету үшін бұл жоба шаң мен газбен күресу бойынша инженерлік-техникалық шаралар кешенін қарастырады.

- оңтайлы қозғалыс схемаларын, сондай-ақ графиктер мен қозғалыстарды әзірлеу және бекіту, сонымен қатар, автомобиль және арнайы техниканың орнын ауыстыру және олардың нақты орындалуы;
- жабдықтардың бос тұрып қалуын азайту және бос тұрып қалу кезінде жабдықты тоқтату;
  - автокөліктерді және арнайы техниканы тексеру және техникалық қызмет көрсету, сондай-ақ жолға шығатын көлік құралдарын жоспарлы тексерумен қамтамасыз етілетін шығарындылардың уыттылығын бақылау;
  - мұқият технологиялық жұмыс жүргізу регламенті;
  - отын түрін, қозғалтқыш түрін және оның жұмыс тәртібі мен жүктемесін дұрыс таңдау;
  - азот оксидінің шығарындыларын 50%-ға азайтатын дизельдік отынға қоспаларды қолдану.

СУ РЕСУРСТАРЫНЫҢ ТЕРІС ӘСЕРІН АЗАЙТУ ЖӘНЕ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР

Бұрғылау процесінде су ресурстарын қорғау және ұтымды пайдалану бойынша шараларды жүзеге асыру қажет:

1. Жақсартатын химиялық қоспалары бар жоғары сапалы цементті жағу;
2. Жанар-жағармай қоймасының жағалауын және төсеніштерін ретке келтіру;
3. Жанар-жағармай материалдарын жабық сымдар арқылы іштен жанатын қозғалтқыш қоректендіретін арнайы жабық ыдыстарда сақтау;
4. Химиялық заттарды жабық ыдыстарда (қаптарда, бөшкелерде) тасымалдау және сақтау;
5. Жергілікті жерлерде қалдықтарды жинау және сақтау орындарын ұйымдастыру;
6. Қалдықтарды тиісті таңбаланған контейнерлер мен контейнерлерде бөлек сақтау;
7. Құрылымдағы жер асты суларының деңгейі мен сапасын тұрақты бақылауды қамтамасыз ету.

Жұмыстарды орындау процесінде жоғарыда аталған іс-шараларды жүзеге асыру кезінде жер асты суларына әсері аз болады және су ресурстарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмейді.

ЖЕР РЕСУРСТАРЫНА ӘСЕР ЕТУДІ БАҒАЛАУ

Қарастырылып отырған жобада топырақ пен өсімдік жамылғысына теріс техногендік әсерді азайту мақсатында экологиялық талаптарды орындау және табиғатты қорғау іс-шараларын жүзеге асыру көзделген, олардың негізгілері:

- жер учаскелердің телімінің шекараларын тұрақты бақылауды жүзеге асыру;
- топырақты бұзылудан және ластанудан қорғау үшін барлық жұмыстар уақытша пайдалануға берілген аумақта ғана жүргізілуі керек;
- жерді ұтымды пайдалану, құрылыс кезінде жұмыс алаңының оңтайлы көлемін таңдау. Бұрғылау алаңындағы объектілердің орналасуы жабдықтың бекітілген схемасына сәйкес болуы керек;
- әзірленген жобаларға сәйкес топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша жұмыстарды уақтылы жүргізу;
- ыңғайлы және экология бойынша лайықты кірме жолдарды пайдалану, регламенттелмеген жолдар мен жол талғамайтын жолдармен жүруге тыйым салу. Автокөліктерді бұрғылау алаңынан тыс жерде жылжыту тек бекітілген маршруттар бойынша жүзеге асырылады;
- қалдықтарды сақтау орындарында олардың топыраққа түсу мүмкіндігін болдырмау;
- бұрғылау ерітіндісін оның ағып кетуін болдырмайтын ыдыстарда сақтау;
- өнеркәсіптік ағын сулардың жергілікті жердің бедеріне ағуын болдырмау;

Жүргізіліп жатқан жұмыстар бір жерде жүргізіліп жатқанын және жұмыс аяқталғаннан кейін топырақ жамылғысының бастапқы күйін толық қалпына келтіру жұмыстары жүргізілетінін ескерсек, топыраққа тигізетін әсері **шамалы**.

ӨСІМДІК ЖӘНЕ ЖАНУАРЛАР ДҮНИЕСІНЕ ӘСЕРІН БАҒАЛАУ

- Солтүстік-Батыс Қоныс кен орнының аумағы табиғат, тарих, сәулет, мәдениет ескерткіштерін, қорғандарды, қорықтарды, қорықшаларды қозғамайды.
- Карьердің іргелес жатқан жерлердің өсімдік жамылғысына тигізетін кері әсері өте мардымсыз. Жобалық аумақтың бетін тегістеу өсімдік жамылғысына механикалық әсер етуді қамтиды.
- Барлау жұмыстары аяқталғаннан кейін жабдықтар бөлшектеліп, әкетіледі. Бұрғылау аландары учаскесінде топырақ жамылғысының бастапқы күйін толық қалпына келтіре отырып, аумақ құрылыс, өндірістік және тұрмыстық қалдықтардан тазартылады. Жануарлардың тіршілік ету ортасын қалпына келтіру әсер жойылғаннан кейін пайда болады.

ӨНДІРІС ЖӘНЕ ТҰТЫНУ ҚАЛДЫҚТАРЫ

Игерім ұңғымаларды құру кезінде келесі өндірістік және тұтыну қалдықтары түзіледі:

- бұрғылау сұйықтығының қалдықтары;
- бұрғылау шламы;
- металл сынықтары;
- майланған шүберек;
- электродтар күйігі
- пайдаланылған контейнер;
- пайдаланылған майлар;
- бос бөшке;
- коммуналдық қалдықтар (ҚҚҚ)
- Барлау жұмыстары кезінде пайда болатын қалдықтардың барлық түрлері қақпағы бар мамандандырылған металл ыдысқа жиналады. Учаскеде қалдықтар жиналатындықтан, олар кәдеге жарату немесе кәдеге жарату үшін келісім-шарт негізінде үшінші тарап ұйымдарына беріледі.

КӘСІПОРЫН ҚЫЗМЕТІНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК- ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЛДАРЫН ТАЛДАУ

Кәсіпорын қызметінің әлеуметтік-экономикалық салдары бойынша талдау-қолайлы. Жұмыстарды қауіпсіздік, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі нормалары мен ережелерін сақтай отырып жүргізу жоспарланған жұмыстардың қауіпсіз жүргізілуін қамтамасыз етеді және әлеуметтік мен тұрмыстық салаға қосымша, қалаусыз ауыртпалық әкелмейді. Кәсіпорын жұмыс істейтін аумақтағы қоршаған ортаның техногендік ластану қаупі тұрғысынан тікелей техногендік әсерді талдау жүргізіліп жатқан жұмыстар белгіленген санитарлық-гигиеналық нормалардан жоғары жергілікті халықтың денсаулығына теріс әсер етпейтінін айтуға мүмкіндік береді.

Кәсіпорынның қызметі барлық өңірдің экономикасы мен әлеуметтік саласына оң үлес қосады:

- жаңа жұмыс орындарын құру;
- салық төлемдерінің бюджетке аударымдары: жер салығы, қоршаған ортаға ластаушы заттардың эмиссиясы үшін төлем және т.б.

ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕРДІ БАҒАЛАУ НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚОРЫТЫНДЫ

- Атмосфералық ауаға әсер ету қолайлы деп бағаланады – санитариялық қорғау аймағы (СҚА) шекарасында барлық ингредиенттер бойынша шекті рұқсат етілген концентрациялар (ШРК) аспайды.
- Технологиялық регламентті сақтай отырып, жер үсті және жер асты суларына олардың ластану жағынан әсері болмайды.
- Топырақтың ластануына байланысты олардың әсері шамалы деп бағаланады. Жұмыстар аяқталғаннан кейін бүлінген жерлерді қалпына келтіру жұмыстары жүргізілетіндіктен, әсер рұқсат етілген деп бағалануда.
- Биологиялық жүйеге әсері әлсіз деп бағаланады. Бұл флора мен фаунаның қазіргі түрлік құрамының өзгеруіне әкелмейді.
- Әлеуметтік-экономикалық аспектілерге әсері оң.

Назарларыңызға рахмет!